

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Міністерство охорони здоров'я
України**

**Міністерство соціальної
політики України**

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Рівненська обласна військова
адміністрація**

Вербська сільська рада

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина. На підставі статей 1, 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності Вербського територіального центру соціального обслуговування Вербської сільської ради (далі – заклад).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань

та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування закладу групою НППМ 30.05.2023 виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки у його діяльності, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності. Детальний опис виявлених порушень наведено у звіті (копія додається).

Системний та комплексний характер виявлених порушень прав людини у діяльності закладу може свідчити про нездійснення Міністерством соціальної політики України, Національною соціальною сервісною службою України як центральними органами виконавчої влади належного контролю за дотриманням державних стандартів та вимог законодавства під час надання соціальних послуг.

Так, у порушення пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності (далі – Державний стандарт), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, пункту 25 частини другої статті 19 Кодексу цивільного захисту України у закладі відсутнє укриття та не здійснено заходів зі спорудження захисних споруд цивільного захисту (підвальних та інших заглиблених приміщень), придатних для укриття отримувачів соціальної послуги стаціонарного догляду та надавачів соціальної послуги і безпечного перебування в них.

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України “Основи законодавства України про охорону здоров’я” визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров’я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров’я людини.

Відповідно до пункту 1 розділу VIII Державного стандарту спостереження за станом здоров’я та організація надання медичної допомоги (у тому числі згідно призначень лікарів) є одними із основних заходів, що становлять зміст соціальної послуги стаціонарного догляду.

Водночас у ході відвідування НПМ встановлено факти незабезпечення організації надання належної медичної допомоги особам, які перебувають в умовах несвободи та постійно утримуються у закладі.

Так, заклад не отримав ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, що унеможливило надання отримувачам соціальної послуги медичної допомоги згідно з пунктом 1 розділу VIII Державного стандарту, не забезпечує реалізацію права на отримання необхідної належної медичної допомоги підопічними в умовах постійного утримання у закладі та може призвести до завдання непоправної шкоди їхньому життю та здоров'ю.

Заходи із надання медичної допомоги (зокрема, контроль/допомога у прийомі лікарських засобів; проведення ін'єкцій) фактично здійснюються персоналом закладу без належних правових підстав, що порушує вимоги пункту 15 частини першої статті 7 Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності".

До функціональних обов'язків персоналу закладу не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

У ході відвідування встановлено, що щорічні медичні огляди підопічних вузькопрофільними спеціалістами не проводяться. Встановлено, що більшість із них потребують зубопротезування, частина опитаних не забезпечені слуховими апаратами.

Крім того, групою НПМ виявлено підопічну, на ногах якої наявні сліди, які не описані в її медичних документах, та яка візуально потребує консультації лікаря. Водночас підопічна не змогла пояснити обставин свого захворювання, що свідчить про її непоінформованість про стан здоров'я, всупереч частині першій статті 39 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Пунктом 39 Типового положення про територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417, передбачено, що у відділенні стаціонарного догляду громадяни перебувають на повному державному утриманні, одержують соціальну послугу стаціонарного догляду та відповідно до встановлених норм забезпечуються, серед іншого, раціональним чотириразовим харчуванням, у тому числі з урахуванням віку і стану здоров'я, у межах натуральних норм харчування, передбачених для мешканців інтернатних установ. Водночас усупереч зазначеному положенню у закладі не забезпечується здійснення контролю за дотриманням натуральних норм харчування, передбачених для мешканців інтернатних установ. Окрім того, у закладі відсутнє дієтичне харчування.

Дозвілля отримувачів соціальної послуги є вкрай обмеженим та зводиться зазвичай до перегляду телебачення та прослуховування радіопередач. У закладі

наявні лише два телевізори, що не відповідає вимогам Методичних рекомендацій щодо організації культурно-дозвілдової діяльності для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики від 16.01.2018 № 46а.

Усупереч вимогам пункту 11.9 ДБН В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» санітарно-гігієнічні приміщення закладу не обладнані тривожною сигналізацією.

Крім того, на інформаційних стендах закладу відсутня інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні і персонал можуть звернутися у разі порушення їхніх прав.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 5 частини другої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 3 пункту 5 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Міністерство соціальної політики України здійснює державний контроль за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, пунктів 1, 2 Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1035, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг, а також моніторинг дотримання надавачами соціальних послуг вимог законодавства під час надання соціальних послуг;

відповідно до статті 22 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», підпункту 10 пункту 4, пункту 6 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267, Міністерство охорони здоров'я України здійснює контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я, проводить клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги;

відповідно до пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про

соціальні послуги» до відання обласних державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства;

відповідно до статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації на відповідній території здійснюють повноваження, зокрема із: управління закладами освіти, установами освіти, закладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, надавачами соціальних послуг, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організації надання ними послуг, у тому числі соціальних;

відповідно до частини четвертої статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» забезпечення надання соціальних послуг належить до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України, Рівненській обласній військовій адміністрації організувати та провести перевірку дотримання державних стандартів надання соціальних послуг відділенням стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання територіального центру соціального обслуговування Вербської сільської ради, відповідності закладу Критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185. За результатами заходів контролю вжити вичерпних заходів реагування.

2. Міністерству охорони здоров'я України, Рівненській обласній військовій адміністрації вжити заходів контролю та нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я у діяльності закладу.

3. Рівненській обласній військовій адміністрації та Вербській сільській раді розглянути подання, вжити заходів щодо організаційних заходів щодо отримання закладом ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, передбаченої Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

4. Вербській сільській раді Дубенського району Рівненської області вжити невідкладних заходів до усунення наведених порушень прав осіб, яким

надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у закладі, на медичну допомогу та належні умови утримання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності територіального центру соціального обслуговування Вербської сільської ради.

5. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

6. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188-40 Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт про результати відвідування стаціонарного відділення Вербського територіального центру соціального обслуговування Вербської сільської ради на 8 арк. у 1 прим.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Українець Тетяна 0974529923

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№6197.2/23/53 від 05.07.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 05.07.2023 19:14
5FBB77F7B650371D04000000E88D010044560300